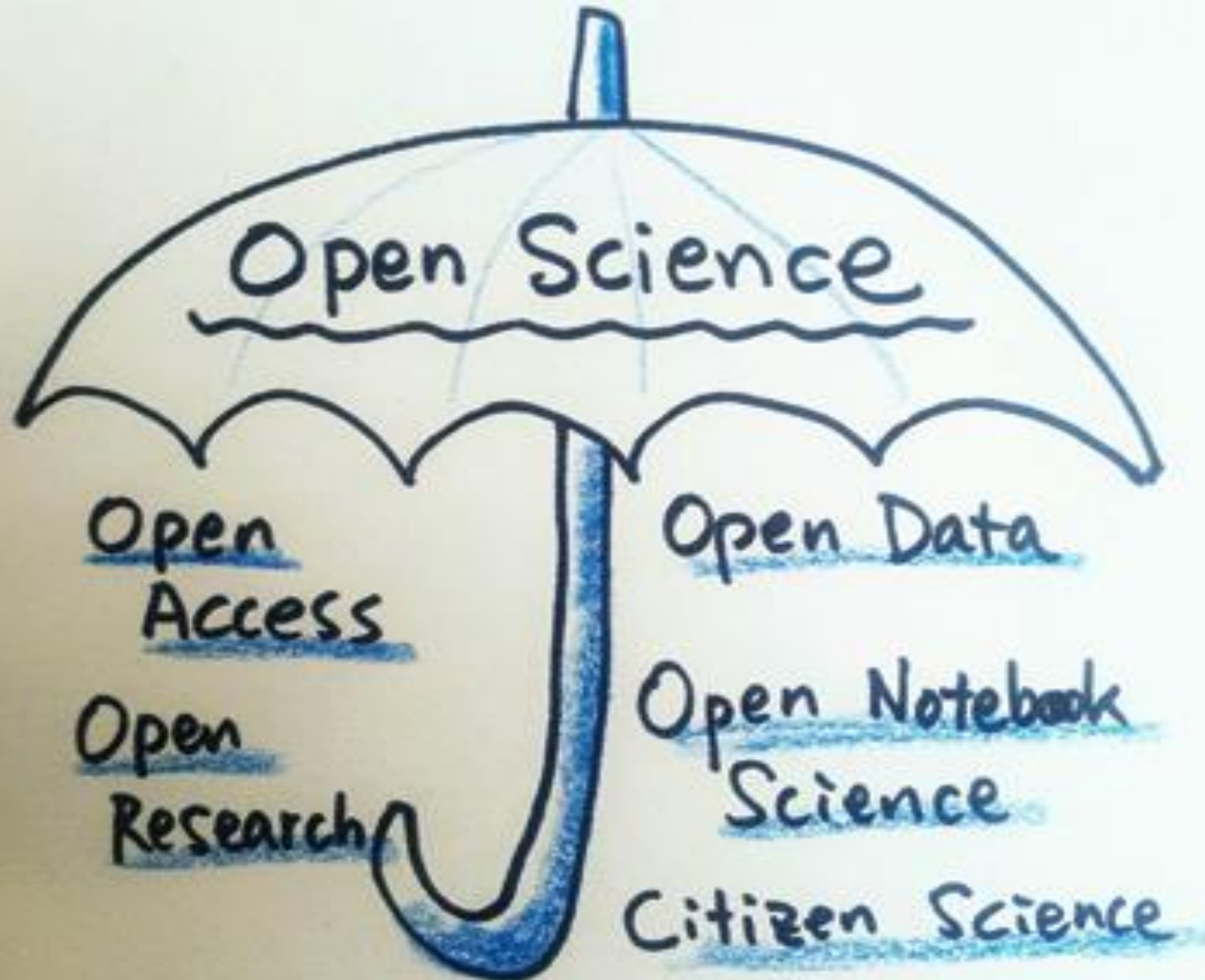

OTWARTY DOSTĘP: REKOMENDACJE MNISW I PODSUMOWANIE DZIAŁAŃ

Departament Innowacji i Rozwoju MNiSW

- **Otwarty Dostęp (Open Access, OA) - dostępność pełnych treści publikacji w Internecie bez barier finansowych, prawnych czy technicznych**
- **Po co otwierać publikacje?**
 - Umożliwiamy innym dostęp do najnowszej wiedzy – przyspieszamy obieg wiedzy
 - Promujemy naszą instytucję – budujemy własną markę
 - Możemy przyciągać studentów, doktorantów, potencjalnych partnerów
 - Wspomagamy tworzenie otwartych zasobów edukacyjnych, wspieramy edukację społeczeństwa
 - Pokazujemy obywatelom, że pieniądze podatnika są wydawane na konkretne projekty zakończone określonym efektem (publikacja)

- **Zalecenie KE** z dn. 17 lipca 2012 r. ws. dostępu do informacji naukowej oraz jej ochrony (2012/417/UE)
 - Zapewnić **otwarty dostęp (OD)** do wyników badań naukowych finansowanych ze środków publicznych
 - Umożliwić ponowne wykorzystanie wyników badań (otwarte dane)
 - Poszanowanie praw autorskich
 - Państwa UE powinny określić strategie OD
- **OD jest wymogiem Komisji Europejskiej w Programie H2020**

ABOUT EOSC SCIENCE DEMOS THEMES WHO BENEFITS
STAKEHOLDER FORUM EVENTS MEDIA NEWS

MNiSW przyjęło w 2015 r. ***Kierunki rozwoju OD do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce***

Dokument zawiera rekomendacje dla głównych interesariuszy, w tym:

- jednostek naukowych i uczelni
- naukowców
- MNiSW
- krajowych podmiotów finansujących badania

- Stworzyć własną **politykę instytucjonalną OD**
- Wyznaczyć **pełnomocnika ds. OD**
- Wprowadzić zapisy o OD do **regulaminów własności intelektualnej**
- **Zapewnić OD do recenzowanych publikacji** powstających dzięki finansowaniu lub współfinansowaniu ze środków publicznych
- Otwierać, na ile to możliwe, **dane badawcze**
- **Publikować doktoraty** w otwartym repozytorium
- **Tworzyć repozytoria** (własne / instytucjonalne lub wspólne / dziedzinowe) **i transformować czasopisma** do postaci otwartej
- **Monitorować** liczbę otwartych publikacji w danej instytucji

- **Stworzyć politykę instytucjonalną OD**
- **Promować OD**, prowadzić działania informacyjne
- **Uwzględniać OD w umowach grantowych**
- **Monitorować** wypełnianie przez beneficjentów zobowiązań w zakresie OD
- **Rozważyć kwalifikowalność kosztów** związanych z publikacją w OD
(gdy beneficjent wybierze drogę złotą)

Wydawcy czasopism:

- **Transformować do postaci otwartej czasopisma**, które otrzymują dofinansowanie publiczne
- **Optymalizować modele OD** (kontekst: ekonomiczny, prawny i techniczny)
- **Stosować odpowiednie systemy techniczne**, które odpowiadają otwartym standardom międzynarodowym i wymogom systemowym nauki polskiej.

Wydawcy książek:

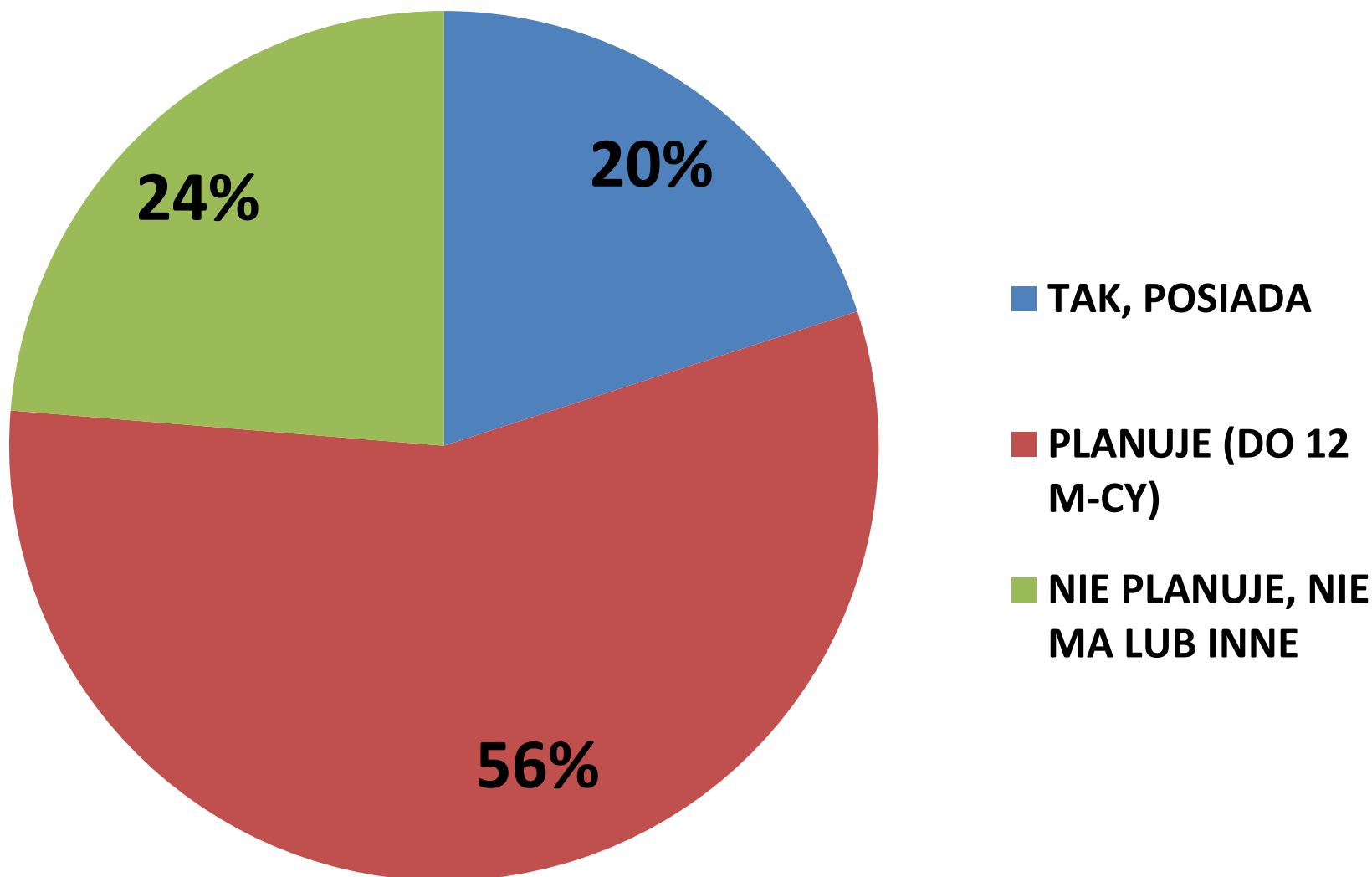
- **Rozważyć możliwość otwierania** (niektórych) **książek** (embargo czasowe)
- **Wymieniać się dobrymi praktykami**, optymalizować modele biznesowe

- **Koordinacja strategiczna** działań na rzecz OD, współpraca z KE
- **Promocja OD**, działania informacyjne
- **Rozważyć zmiany w przepisach**, by wspierać OD (np. obowiązek udostępnianie doktoratów w otwartych repozytoriach cyfrowych)
- **Monitorować wdrażanie OD** w skali kraju
- **Stworzyć repozytorium sieroce** dla tych jednostek, które nie mogą mieć swojego repozytorium oraz wspierać rozwój infrastruktury dla OD (możliwość wykorzystania istniejących infrastruktur np. PBN)

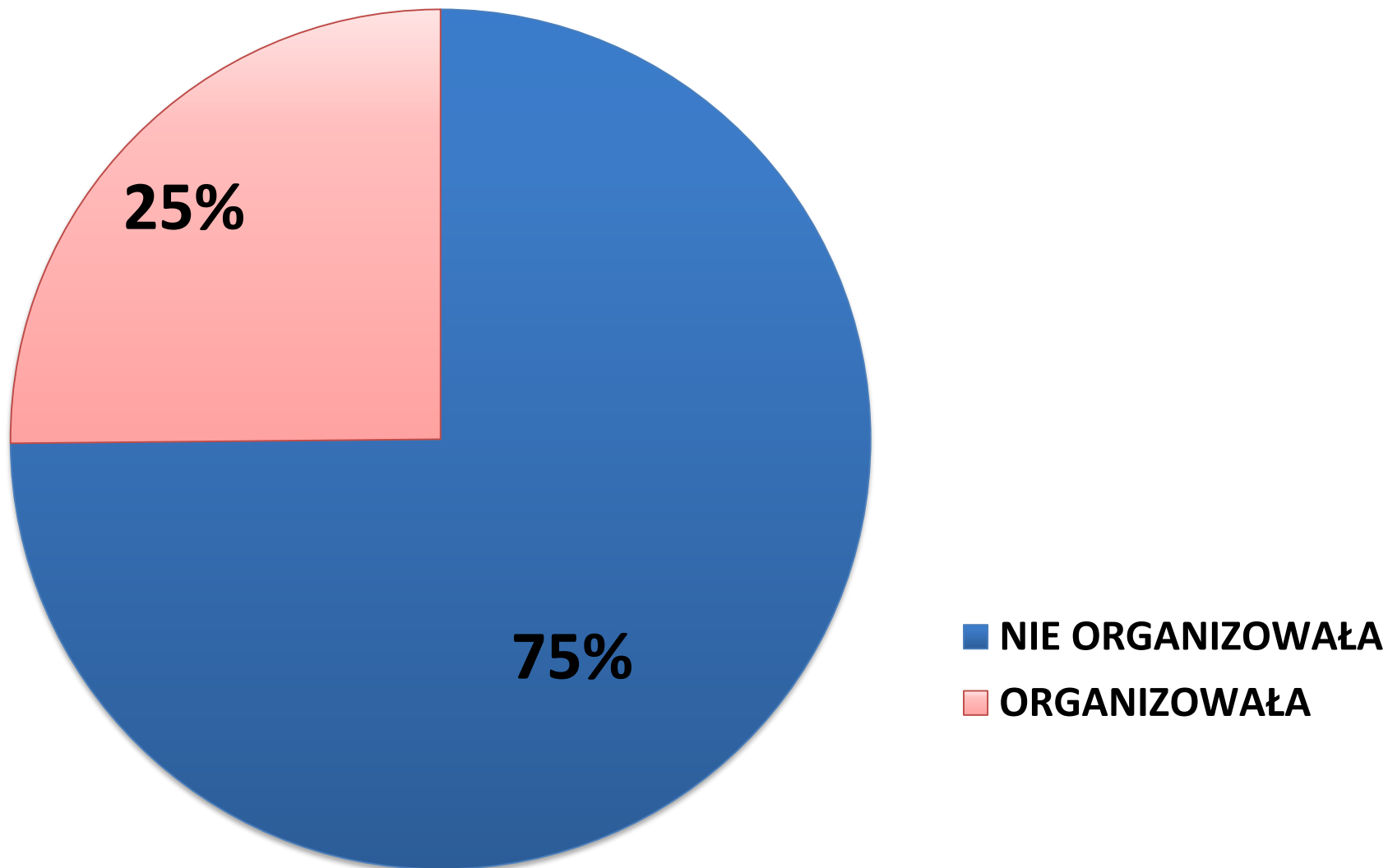
2017 r.

- **List Ministra NiSW**
- **Ankieta MNiSW nt. OD**

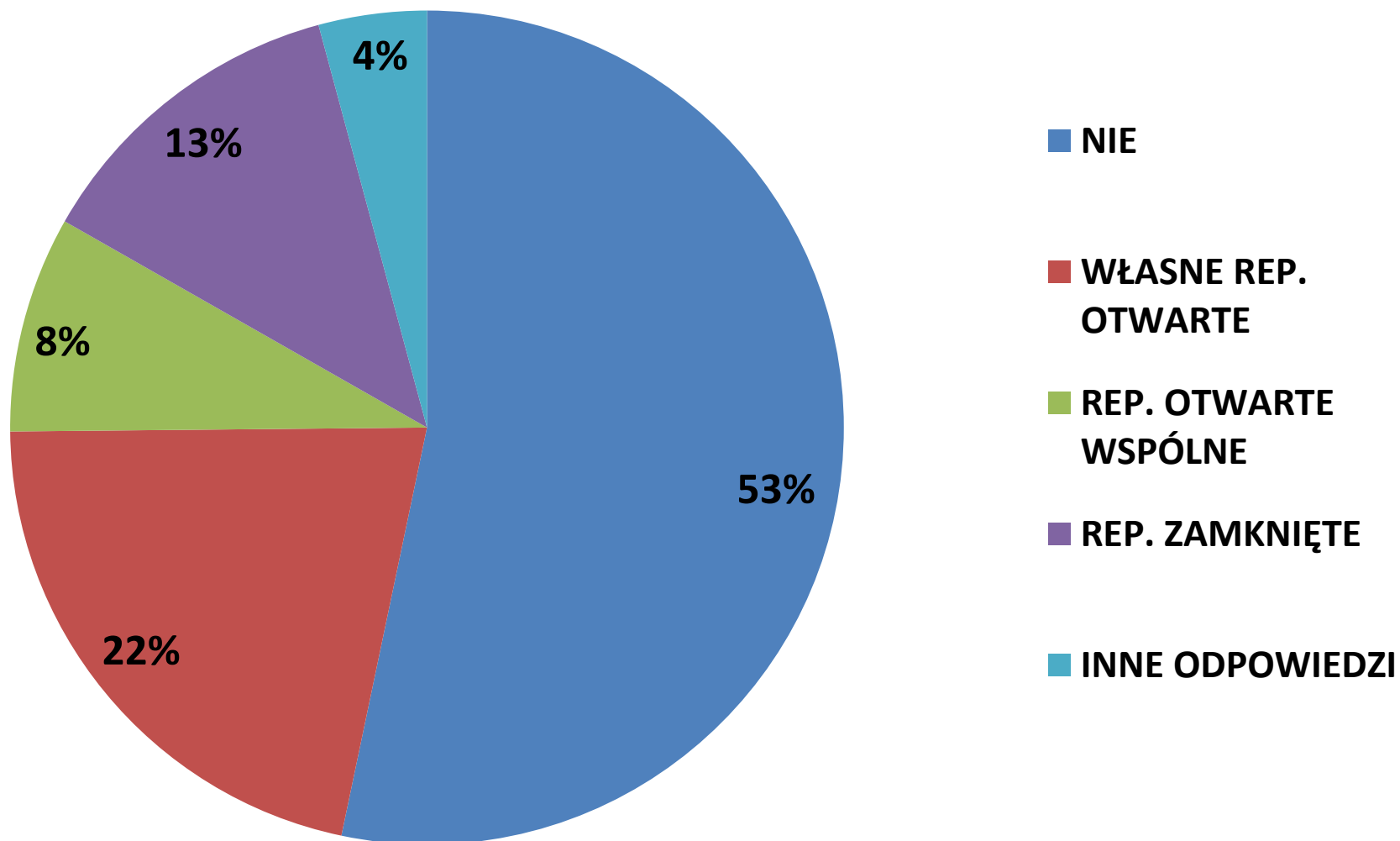
Czy instytucja posiada politykę OA?

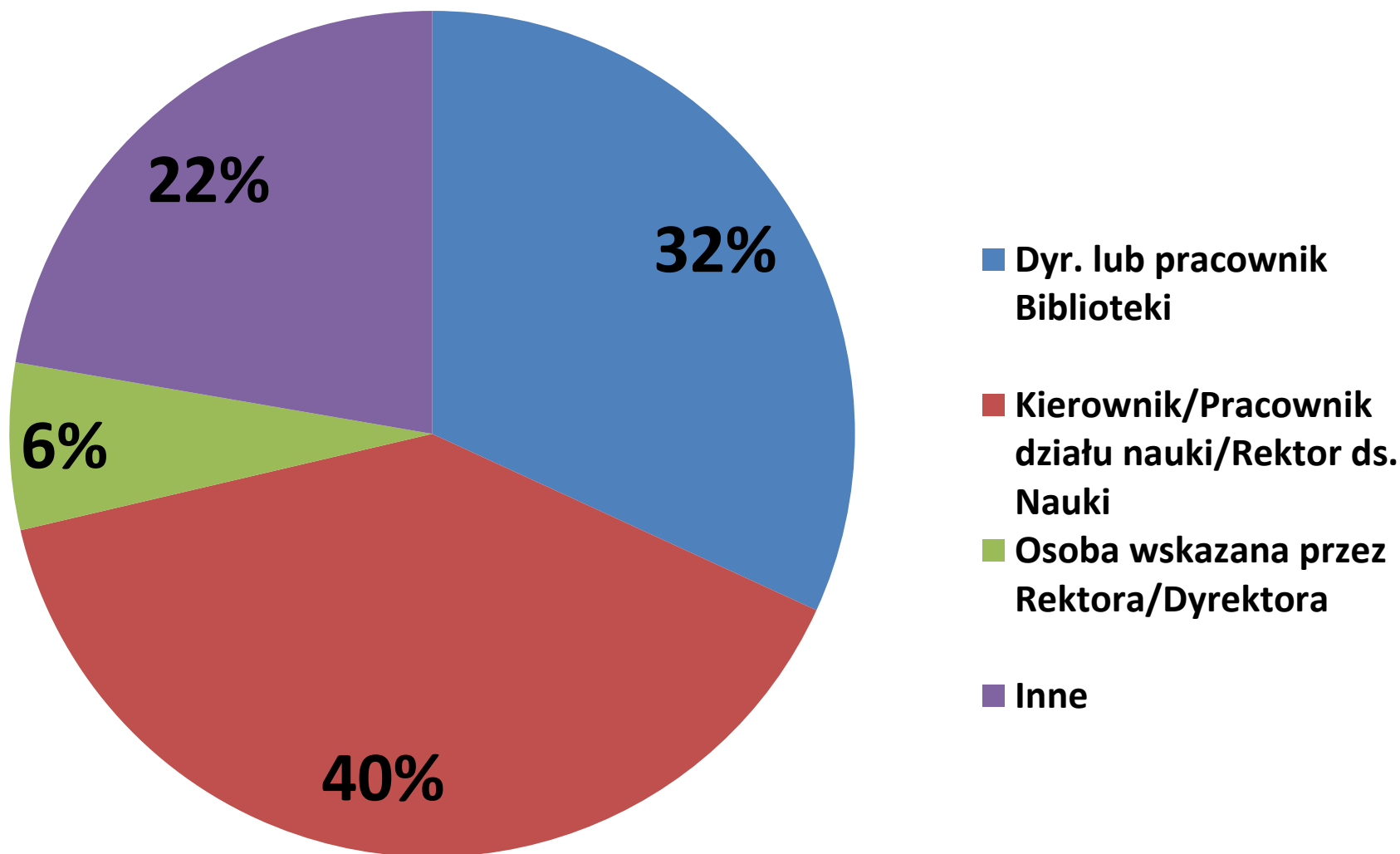
Czy instytucja organizowała w 2016 r. wydarzenia nt. OA?

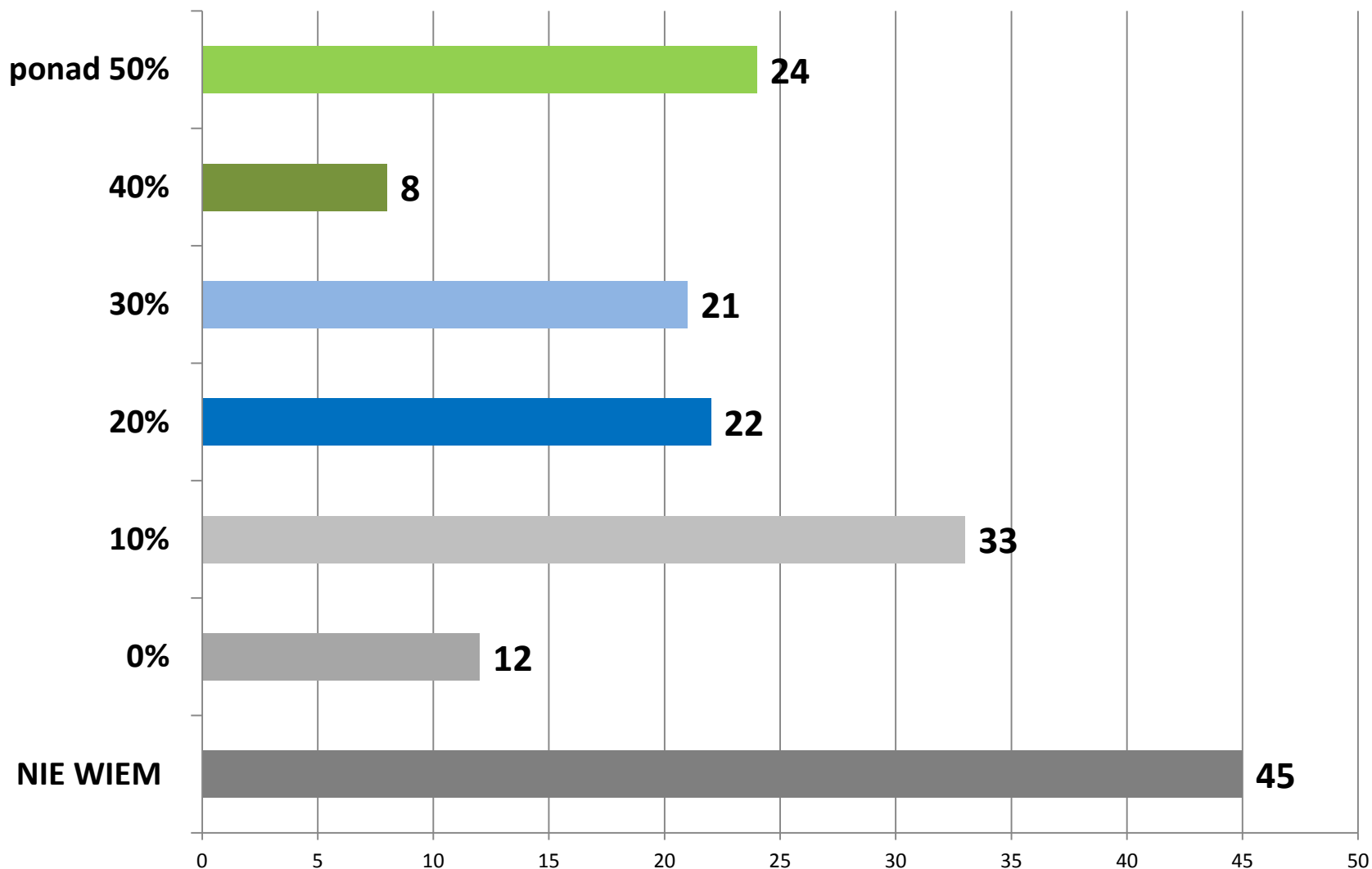
Czy instytucja posiada repozytorium?

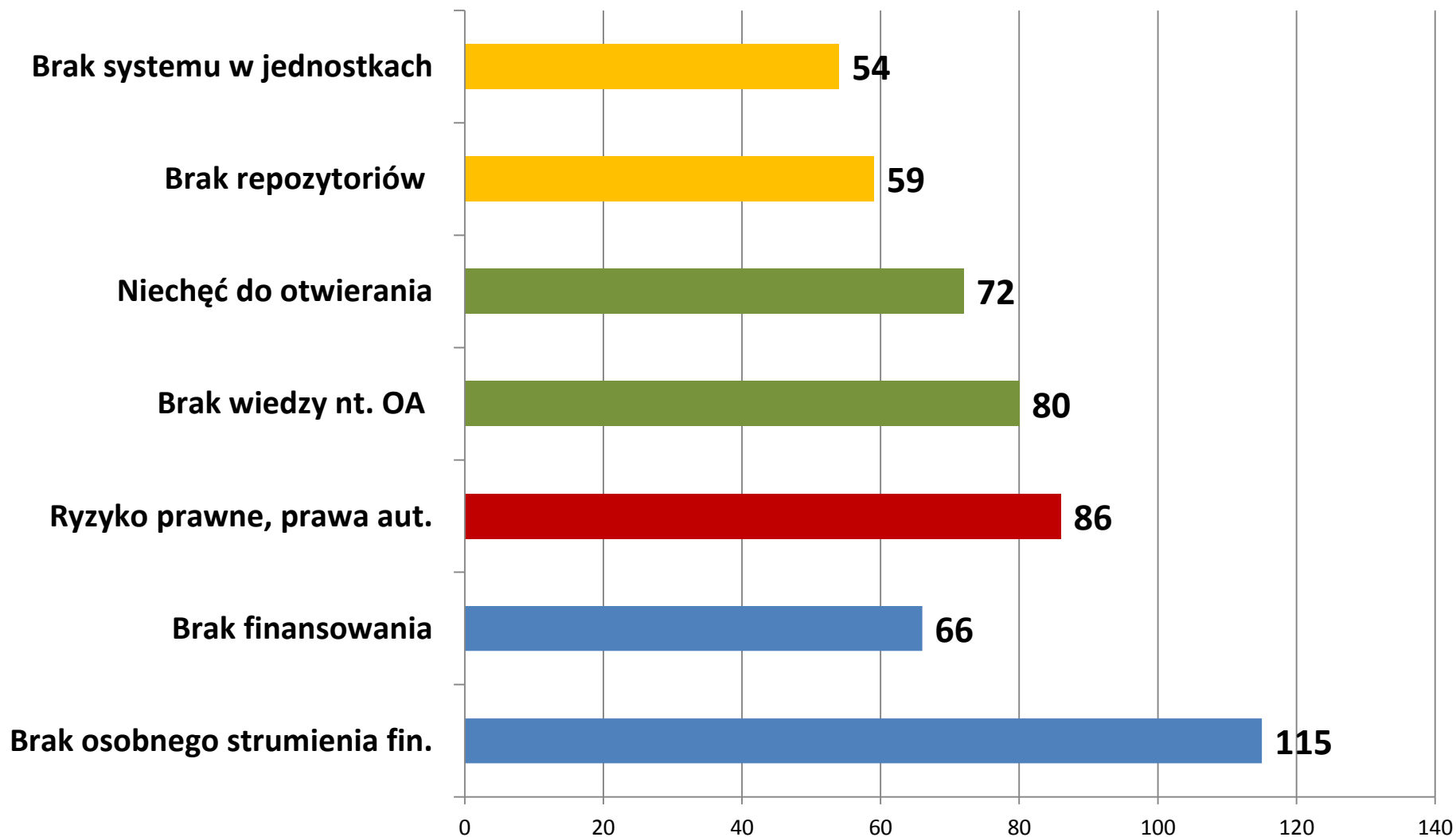
Kto powinien być Pełnomocnikiem ds. OA?

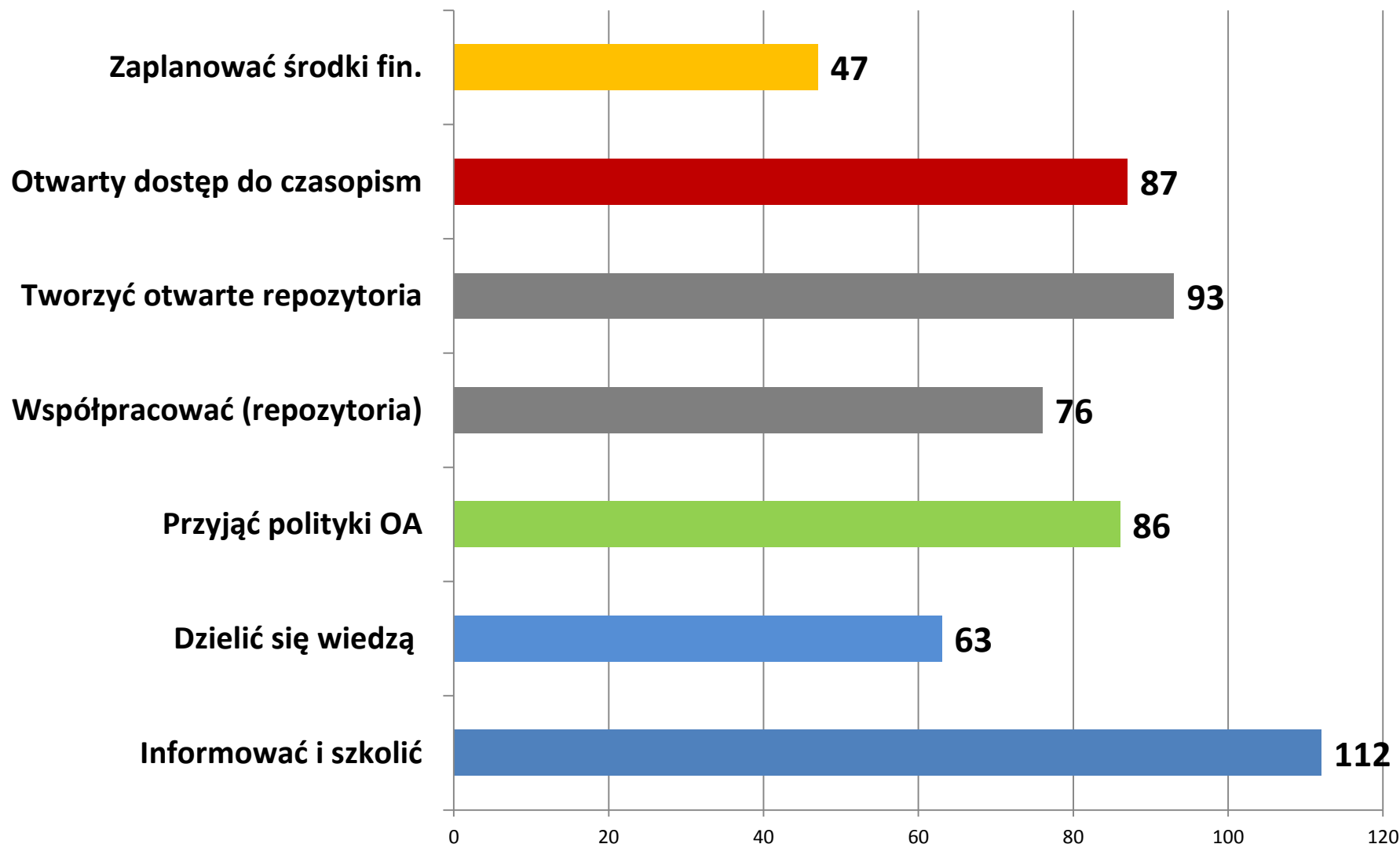
Ile publikacji danej instytucji jest dostępnych w OA (szacunkowo)?

Główne bariery w realizacji zaleceń MNiSW

Jakie działania powinny podjąć jednostki naukowe/uczelnie?

- **PL jednostki naukowe są przeważnie na początku drogi związanej z OA**
 - % liczba publikacji w OA jest zwykle niska lub nieznana
 - > 50% instytucji nie ma repozytoriów (nawet zamkniętych lub wspólnych)
 - Tylko 20% respondentów posiada instytucjonalne polityki OA
 - 75% jednostek nie organizowało żadnych wydarzeń dot. OA
- **Główne bariery:** finanse, czynnik ludzki (brak wiedzy, niechęć), prawa aut.,
brak infrastruktury i systemowego podejścia
- **Zadania dla jednostek naukowych:** szkolić i dzielić się wiedzą, przyjąć polityki OA, tworzyć repozytoria i ich sieć, otwierać dostęp do czasopism

- Według danych OPI PIB udział publikacji OA w Polsce wynosił 18%
- **Działania informacyjne** (regularne szkolenia)
- **NCN włączyło się w ważne działania w zakresie OA**
- **Dzięki szkoleniom i listowi Ministra NiSW niektóre jednostki naukowe i uczelnie intensyfikują działania OA** (pełnomocnicy OA, polityki OA lub przynajmniej dyskusja na ten temat)
- **Konkursy PO PC Poddziałanie 2.3.1** (udostępnianie ISP z zasobów nauki)
- **Główne problemy**
 - Brak repozytorium krajowego
 - Niewystarczające środki finansowe (szczebel krajowy i lokalny)
 - Brak zachęt związanych z OA w ocenie parametrycznej
 - Bariery mentalne, niechęć, niedocenywanie OA, niski priorytet

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

